

IN MEMORIAM

У ЗНАК СЈЕЋАЊА НА ДР ДРАГАНА БАРАЋА, ДРАГОГ ПРОФЕСОРА И МЕНТОРА

(1946–2017)

DOI 10.7251/FILN1719243S

*Кад свену зоре, кад згасну кише, и нас одавно не буде више,
реци нек будући лепше сањају, замоли да чудно лепо сањају,
нареди да боље од нас сањају, помози им да тачније сањају,
ако не сањају – дај им да сањају, вичи да сањају, сањај да сањају,
док у њиховим детињим грудима покојна наша срца одзвањају (...)*
(Мика Антић)

Прољећа 2017. године заувјек смо се опростили од цијењеног професора и колеге др Драгана Бараћа. Ово је искрени помен за великог и драгог човјека, који је, од самог почетка, доприносио раду и развоју Филозофског факултета на Палама, а посебно Катедре за општу књижевност и библиотекарство.

Помињемо га с непоречивим увјерењем и умирењем да послуже смрти наше биће живи у срцима оних који су нас познавали и вољели, а да наша дјела остају као трајни споменик ономе што смо били и чему смо тежили.

Др Драган Бараћ рођен је 1946. године у Чонопљи, код Сомбора. Основну школу и гимназију завршио је у Горажду. На Правном факултету Универзитета у Београду дипломирао је 1969. године.

У Народној библиотеци Србије радио је од 1984. као секретар, замјеник управника и савјетник за научни рад. Од школске 1997/1998. године радио је на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву, као виши асистент (1998), доцент (2001), ванредни (2004) и редовни професор (2011). На мјесту руководиоца Катедре за општу књижевност и библиотекарство био је у периоду од 2011. до 2014. године.

Магистарски рад одбранио је 1992. године на Филозофском факултету Универзитета у Сарајеву, са темом *Правни прописи о библиотекарству у Србији од 1881. до 1991. године*. Докторску дисертацију под називом *Допринос Стојана Новаковића српском библиотекарству*, одбранио је на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву.

Предавао је групу предмета из уже научне области Библиотекарство и уже образовне области Наука о књизи: Историја писма, Историја књиге и библиотека, Историја периодике, Издаваштво и књижевство, Заштита културне баштине (старе и ријетке књиге и архивске грађе), Стандарди и прописи у библиотекарству, Менаџмент и маркетинг у библиотекарству, Теорија библиографије, Историја библиографије, Библиографија у БиХ, Наука о књизи, Писана културна баштина и Библиографија и истраживачки методи.

Пензионисан је школске 30.9.2014, после чега је још једну школску годину био ангажован на Катедри за општу књижевност и библиотекарство. Након кратке и тешке болести, преминуо је 2. марта 2017. године. Окружен породицом, пријатељима и колегама, сахрањен је на Новом бежанијском гробљу у Београду.

Др Драган Бараћ афирмисан је као једини истраживач теорије библиотечног права и права о књизи у Србији, па је био редовно ангажован у свим радним групама Владе Републике Србије за припрему закона из ове области, као и у комисији Републике Српске.

У циљу хармонизације прописа Републике Србије са прописима Европске уније учествовао је од 2006. до 2011. године у изради *Закона о библиотечно-информационој делатности*, *Закона о обавезном примерку публикација*, *Закона о издавању публикација* и *Закона о старој и реткој библиотечној грађи*.

Објавио је приручнике за стручно образовање библиотекара: *Збирка прописа о библиотечној делатности и библиотекама* (1986), *Зборник прописа о библиотекарству у СФРЈ* (1987), *Уџбеник Уставно уређење и библиотечно законодавство* (1991) и *Коментар Закона о библиотечној делатности са пратећим прописима* (1995).

Научноистраживачки рад посветио је науци о књизи, библиотекарству, библиографији, проучању историје писма књиге, штампарства, издаваштва, заштити писане културне баштине, као и проучавању и кодификацији права о књизи и библиотекарства.

Аутор је научних студија *Право о библиотекарству у Србији* (1994), *Библиотекарство Стојана Новаковића* (2002), *Допуне и поправке Српске библиографије Стојана Новаковића* (2004), *Право у области књиге* (2014) и уџбеника *Опита историја писма* (2004) и *Кратка историја књиге* (2008).

Приредио је шеснаести том *Изабраних дела Стојана Новаковића* (2001) и написао поговор и библиографију посебних издања радова Стојана Новаковића од 1862. до 1998. године. Приредио је и зборник *Први српски устанак у књигама 1804–1813* (2004). Уз др Милену Максимовић, рецензирао је књигу *У туђем пристаништу: живот и заоставштина Душана Ј. Ђоновића* (2015) мр Вање Шмуља.

Ментор је више одбрањених дипломских и једног мастер рада (*Значај фототипских издања старих српских штампарија за заштиту и очување културне баштине*), те двије магистарске (*Српска штампана књига у Босни и Херцеговини од 1800. до 1878. године; Задужбинске библиотеке у Босни и Херцеговини у XIX вијеку*) и двије докторске тезе (*Књиге српских писаца из Босне и Херцеговине 1878–1918; Улога савремених библиотека у развијању читања лица са инвалидитетом*).

Био је руководилац и одговорни уредник међународног научноистраживачког пројекта *Горажданска штампарија 1519–1523*, у којем је објављена и његова студија *Горажданска штампарија – прва међу штампаријама у Херцеговини и српским земљама у 16. веку*. Пројекат је објављен у четири тома крајем 2008. године у издању Народне библиотеке Србије и Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву. Резултате пројекта *Горажданска штампарија 1519–1523* професор Бараћ је, поред осталих, презентовао у храму Светог великомученика Георгија у Источном Горажду и у Српској академији наука и уметности и Универзитету у Источном Сарајеву. Руководио је и научноистраживачким пројектом за заштиту писане културне баштине *Илустровани каталог рукописне културне баштине Старе цркве у Сарајеву* (2010–2013), који је почетком 2013. године обустављен због недостатка средстава.

Др Драган Бараћ је објавио више чланака из библиотекарства, историје и теорије библиотечког права и заштите писане културне баштине у периодичним публикацијама: *Библиотекар, Заједница библиотека, Археографски прилози, Гласник НБС, Панчевачко читалиште, Значења, Ђоровићеви сусрети, Радови Филозофског факултета* и др. Објавио је и коментаре више прописа и подзаконских аката.

Од 1985. године предавао је и испитивао кандидате на Стручном испиту из библиотечко информационе дјелатности из предмета *Уставно уређење и библиотечко право*. Био је предсједник Заједнице библиотека Србије у два мандата, члан редакције часописа *Библиотекар, Заједница библиотека* и *Значења*, а потом и члан редакције *Радова Филозофског факултета* Универзитета у Источном Сарајеву и редакције *Зборника радова* са Научног скупа поводом Дана Филозофског факултета на Палама.

Добитник је Награде „Милорад Панић Сурепа“ за заслуге у библиотекарству. Као научник и професор, уврштен је у *Српску енциклопедију* у редакцији САНУ и Матице српске.

У знак сјећања на преминулог др Драгана Бараћа, драгог професора и ментора, саопштила бих, уз биобиблиографију, и неколико личних утисака о њему.

У низу лијепих и људских особина које су га красиле, у првом реду, истакла бих да је волио своју породицу изнад свега. За њих је живио и дисао. С пуно топлине и њежности причао је о супрузи Ивани, сину Бранку и унукама Тамари и Елени. Када је постао деда, био је најсрећнији човјек на свијету – испуњен, поносан и остварен у потпуности.

Радио је много. Сјећам га се као некога ко није познавао умор. Био је препун позитивне енергије и воље за животом. Никада се није жалио да га нешто боли или да му недостаје снаге. С полетом је савладавао животне тешкоће. На послу је био професионалан и одговоран. У науци иновативан и оригиналан.

У тренутку када му се здравље озбиљно погоршало, забранио је да разговарамо о болести. Умјесто тога, бодро ме је, родитељским тоном и родитељском бригом, да градим свој живот и своју каријеру.

Памтићу га као ванредног и храброг визионара, загледаног у будућност, преданог и посвећеног књизи и образовању. Цијели свој радни вијек професор Бараћ је улагао у библиотекарство као науку и професију. Ослањајући се на рад Стојана Новаковића, посебну пажњу посветио је истраживањима у области науке о књизи и тиме ме задужио да наставим гдје је он стао. Питам се да ли ћу имати довољно снаге и квалитета за тај одговоран и важан посао.

Студентима је био један од омиљених професора – „урбан тип, боем, лирска душа и човјек од стила“! На паузи између часова, на нашу молбу, казивао је Мајаковског и Драинца. С дивљењем смо му завидјели на изразу, дикцији и ставу.

Ја сам ђаче професора Драгана Бараћа од јесени 2002, а асистент од прољећа 2007. године. Захвална сам му на свему што је учинио за моје колеге и мене. Част ми је да сам уз њега професионално стасавала и учила како се постаје професор. Хвала му за небројену литературу коју нам је доносио из Београда, поштедјевши нас личне муке и труда. Професору Бараћу дугујем и неизрециву захвалност због тога што је увијек имао разумијевања и стрпљења за моје ма'нито сањарско срце!

Радославка Р. Сударушић